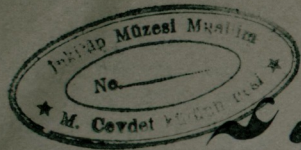


۱۵ تموز ۱۹۲۳

صافی ۸۰

در دنیای جلد



کیلی محمد

« بن مسلمانم، ای قورومش خرما دالی، ای اختیار دومك قوقش سوتی ... دیدی. خطاك حدی صوكنه وازمشدی، عشتقی بیله او نمشدی. صباهی، آنجیق علی‌العاده براسیرکی کیدی زمان راحت ایدمه چکدی. حدنی برطور طاقدی، چر واسر ایدن برسله برقاچ شی سوله‌دی واک صوك ایشی یایقی نیشله حاضرانغه کیدی. »

•

دوندی زمان سرخوشدی، ایجه خرما شرابی ایچمشدی، کوزلنده شپوت وحدت آتشلندن باشقه بریارلی بوقدی، عرنك قابوسی آچوبده اندكی بارلاق خنجرى کوسترموك: « — یا آرزوروم، یا قانك. » دیدی زمان صباهی امیدیک خلافه چوق مونس بولدی. صباه: ساكنه قاچ کوندر عناد ایدن، عصبان ایدن قالدین دگدی. قراکاتی کوشدن خطله دوغرو باشندن صیردی. شدی معشوقه‌نك جیلاق وجودی، دوردی برده بیله تهرین کوبی، هر طرفی، هر طرفی خطاك کوزی اوکنده ایدی، سرخوش خطل، ده‌اچو سرخوش اولدی وصالانرق آغزندن کوبکر صاچه‌راق‌الی اونك اوموزینه آتدی وسوزوک کوزلری سیاه کیریپکی کوزلرینه دیکدی، « نه‌ه قاچ کوندر تسلیم اولماوردك، ای شیطان قیزی! » دیدی. صباه سستی چیقارمادی. ساده‌ه برالی کندی وجودی اوستنده کزدیریرکن بر الیله خطاك اندن دوشن خنجرى آلدی وباشی ارككاک اوموزینه برافدی... خطل برشی کوموردی، کوزنی قادیته دیکش، آچ برانساندن باشقه برشی دگدی. بیاض دیشلری، اسیر دوداقلری آرمسندن صریه‌رق یاری نوازسکار، یاری سرت بر طورله صباهی باندن باقالادی و مملرینك اوستی اوپه‌رك بره ده‌وردی.

•••••

فقط صوك آتشی یاشابوب کوزلی دوندی وجودی بر بر تهره‌دی زمان تام قارننده صفوق بر خنجر ایزی دودیدی و قریزی قانك، سوکلی صباه‌نك ییلاردن بری تحیل ایدی پنه‌ه کوبی اوسته آدقنی بیله کورمه‌دن اولدی برده، قادیك اوستندن، یانه دوغرو دوریلدی

نورزی لطفی



برده اقیب و اشکنجه سله‌سی ترتیب ایتدی. « کونش هر صباخ طوغارنک وهر آقسام تمارنک اوچر شرق سوله‌جك و او قارشینده شراب ایجه‌جك، اسکیدن مکده‌سوق عاظمه سنه‌ده‌ای کره‌مقرق الی کنج قیزله اوینادنی کی اوینایه‌جق و جیلاق وجودی بارام کولرمدی کی تهره‌جك، ایکی اتارسی آنجیق او آرزو ایتدی زمان کیه بیله جك، صاچلری بول یاغلايه‌جق، کوزل قوقورله بومشاندی بوجودی هر آن اونك آرزوسنه آماده بولوندره‌جق اگر صباه بونری یاغازه بر دركه باغلاه‌جق، مملری اینك مملری کی صاچله‌جق، صریك اورتسندن بطارنله قان آله‌جق، صاچلری دینندن کبله‌جک و بروی مک‌لرک هیچ سومدیک حبش بروی کی ایلکمه »

گیندار خواننده بو جزا تطیق ایدله‌جی کون برندن بیله قییلده‌امادی. قراکاتی اوله‌سنك قابوسی آچان خطلی کوروچه باشی اوکنه اکدی، رتک تله سوله‌دی. خطل صودی: « هان جیلاق دککاک! هادی اتارنی چیقار، آرزو ایدورم، هادی صاچلری یاغلا، هادی رقص ایت، سوق عاظمه اوینادنیگ کی اوینا. » صباه برندن بیله قییلده‌امادی، خطل اصرار ایتدی: « هادی اسنی سوکلی! هادی اوینا، صوبون » صباه بو سفر بر حیوان ادرا کیزلکله اونك یوزینه هادی واده‌جه باشی سالادی.

خطل، بر اسیر قادیته‌سوز دیکله‌مدی ایچون او فکله‌لیوردی. اونی سومه‌من اوله‌یدی شیدیدی قدر چوقدن صاچلری بولاره، آرقه‌سندن قان‌آلیر وحنی ایجاب ایدرسه باشی کوردی. فقط صباه بر اسیردن اول بر معشوقه، علی‌العاده قالدین اول بر خواننده وانشا آور بر جوددی. اوکا صوك برشی دها تکلف ایتدی، « سنك ایلکک ایچون سوکلی سس آنانی، سنك سلاطینک وئم بحیث ایچون ای کوبی پنه قاذین، طابندیم «هل» ایچون، مک‌نك خلاصی ایچون، نم‌دک صفا تیه‌سندن آشاغی به آدنی «لات» ایچون، ای صاچلری کک‌کوزل یاغلا قوقان و وجودی سبزه دود هر کوبی کی تهرین زقاصه دیدکامری یاپ، آرزوی برکرمه‌جک برنه‌کیز، سوکره حر اول، آزاد اول ... هادی ای طاتی خورما، هادی ای مقدس کبه عقری! »

خطلک صوك آرزوی اسنی معشوقه‌سنك آغزندن « سیدانخرومی » لک شرفینی دیکله‌مکی. بو شرقی عذی مجو ایدردی و صباه، اونی اسکیدن، مسلمان اولادن اول سوق عاظمه اون برکنج قیزک اوزمه‌سنده کک‌کوزل اتارسی کینش واک بارلاق خاخالاری طافش اولدنی حاله‌سولردی. صباه بوتکلف قارشینده ساده‌ه:

اُون بَش کُونُکْ سَتَابُول

کتابلر

تاج کیه‌مه ملت — جلال نوری بک، غزله‌لده کوردیکیز اعلانله نظر — برتوک متفکرینک، « انقلاب کونری ایچنده آنقرمه حاصل اولش فکرلرکاجالی، اودهنته یایلمش تاریخی علمی تحارب قلیبه » سیدر. دیك او ذهنت ايله بونذهت مسایدر، رفکر یازلدنی وثبت ایلدنی تاریخده معتبرد، کتابک بومقدمه وار، بومقدمه وقایع سیاسی ری برونذهت خلاصه ایدور و غالباً بوموقایع، ترکیب ایلدیرک برده نتیجه کوستریک ایسته‌نورده وقایع سیاسی دیوروز، « فکرلی » ده دیه‌یلیرک. فقط فکر، جلال نوری بک هیچ خوش‌اغلادنی ومدت عرمده برکه اولسون یانه‌صوقولنی ایستر کورونغدیی بر نسته اولدیندن سیاست کلمه‌نی قولاندق. جلال نوری بک ملتپورلرکنش برآک شبهه دوشک ایسته‌میز. فقط اعتراف مجبورک بولمیتورلک یالکیز بولتیقه‌ه‌مسقندر. فکرده وایدله‌آلمه ملتپورلک، هرآن دیکشهرک نکمال انجمنی‌یان محررک مثبت‌صورتده‌جک خواشتر اولدنی برشی دکلدر.

تک‌تیم بوملکته‌ملت ملت فکری هنوز یکی وایانیرکن منی صورتده ایلک دفعه علاقه‌دار اولان جلال‌نوری بکدر. واکر یاکیلما یورسق « تروک » کلمه‌سنک بو طرزده یازیلایشی بیله برعناد مسئله‌سی حانه فیه‌رق توخاقلر بلال‌انسان سلیان نظیف بکله بواستی دوستیدر، یی کتانه دقت‌ایندک « آرتق » دکل « تروک » یازیورد. ینه شه‌س‌وار، یوقسه بومالما، محررک نوط طوت‌دردی کاتبه‌ی عاقددر. فقط ایشی طاتی‌یه باغلامق ایچون شونتیجه‌یه وارلم، جلال نوری بک مموت اولدینندن بری فکرلری تصحیح ایتدی. اوآرتق آغیردر، کمالدر، ملتپوردر. فقط برده تورکیاده ملتپورک جریانلک‌اسکی، چوق‌اسی فدائی مرشدلر نه‌سورسق نه‌دیرلر، جلال نوری بی کندیلرندن صاچارلری عجباً!، بوحت بر آرزون و معتقد. ری محررک! اینه اولدق بونی منافته ایجه‌ه‌لم.

« کتی نقصانی ییلک قدر عرفان اوله‌ماز. » درلر. تورکیاده صوك زمانلرده بوسوزی‌کندینه برلیدپ یایش، رتک انسان ییلپوز. جلال نوری بک!.. « تاج کیه‌ن ملت » ای قورسره‌کیز کورمه‌جسکسزک بکتاب باشند باشه محررینک اعتراف ذنوی کیدر.

هله‌بوعاقتات، « تحولات حقنده استطراد » عنوانی پارچه‌ه‌جک بوشکل آلیور.

سزک و مفیدک تصور ایدلک لازمہ ہونرک ہیجی
ہوجنس وای وقبا اعتراضلر دہم آراغادیلر .

اوجانگ ، صوک کونلر دہم اوج بیجی آشان
اعضاسنہ نظراً قونفرہ اوندلر غلبہاتی تلقی ایدیلر
مزدی ، فقط شو فرق ایدیلروردی کہ بر جوق
اعضا ، اوسنارندہ ایشہ بیجی باشلا مشرک ہوسنی
وحنق اوزم تینسی طاشیوردی . ہوجال ہرشیدن
جوق اولیلیدی کہ قونفرمک ہتون ہواسندہم
بریکیلک و طویلک بی پارلا فانی حس
ایدیلروردی .

ہجی کون اوجانی برآفدش اوجانگہ اولان
فضلہ رعیتک اہندہ اولادینعی سوبیلوردی . دیور
دی کہ : « کثرت ہر زمان کوزل برنی دکادر .
جوق کرہ آراتی ، ہ برقوندر ، ہر کوزلک
ور ایددر ، ہ برآفدشہ حق ووردیکیزی اعتراف
ایٹک مجبور ہندمز . بیلیر کہ ہرشی خر ج عالم
اولدینعی کونلر اعتباراً سربلکی توکنش ،
قدرتی یایش ، کوزلکی بازارہ جیقارمیش
دیمکدر . تورک اوجاری ، تورکیادہ ملیتہورلک
جریانک علمداری ، مزدہ جینی و پیشادری .
ہوہ اولماسی ہتون برمتسد اول ہو فکری
طاشا ہندن دوشیوردی . فقط ، مانک اولندہ
ہورومہ ہوبدہ آرفہ سہ قایرہ ، یارشیکی
ہیوک آدمی کیم آتہ حق ؟ یارہنی دہا بی فکری
کیم علولندہ ہرک . براکتیرہ چوریلکی ترقی
اوتک نہ کیمس اولیلک براکتیرہ چوریلکی ترقی
قانونک عکسہد ، و « ایدم » ہوہ شرافدہ
ہرآن اویوان وزمانی بیکلہ برشیر .

تورک اوجانگ مجاہدہ سنک ، زہرلکنک برنجی
فسفی اکال ایشدی و ایکنیتینسہ باشلاقی کولربرک
کلش اولدینعی قناعتہندمز . ہوملکندہ کویک
براہیت ملیت جریانک و ہریدی ہوجریانی اتجق
ہوشراطب آتندہ قوت قازادی . ہیتون منانہ
نظراً اراقتل ہوجریلدن ہو فکردن مشر وقائدملی
تہجیرہ آرایوب ہونہجری ہرملکنہ کوسرملیدر .
ہتون ہرملکت ملیتہور اولسون ہونقاعتہندمز .
فقط ہتون ہرملکت کنندنی اوجانی ظن ایتہمین .
واوجاق ہرآن ہیوک بر امید واستقبال اولیلک
قدرتی محافظہ ایتون .



بر عثمانی رئیس الکتابلہی دکلیدر ؛ او ، ہوتنی
نہ قدر ساقلامہ چالیترسہ چالیترسین ، ز اونی
اولہ تصور ایدیلورز . اوکا اک یاقین سی ،
زمانک کینج ملیتہوری دکل ، اسکی عثمانی ایلچیسی
رسمی اقدنی ویا یکری سکر چلی سید اقدنیدر .
اوز و آتشی ملیتہور کینجکے ، « زمانک
برہوتنہ ملیتہورینک » بعض خصوصی طرہلری
کوسرتمہ چالشق ، بلکہ فائدملی اولور .

فوزی لطفی



تورک اوجاری

استانبول ارمانندہ — کچن حقہ

استانبول تورک اوجانگ عمومی قونفرمی
عقد ایدلی . ہوقونفرہ اوجسندہ بری مجبوری
اولدق قبالی اولان اوجانگ ایک قونفرمی
اولدیندن جوق مہم و مناقشہ ملی اولجانی تقدیر
ایدیلہ بیلیدی . اوکونک حکایہ سی ہونہ غزہلر دہ
کوردیکیز ایچون بڑسادہجہ مہم اولان جہنلر
اوسقندہ رآز دورہ جہز و بلکہ کندنی بابا
اونک ہرپانی خصوصی ہرکوزلہ سوزدن ہر اولاد
حالیہ بعض مشاہدہلری سوبلہ بیکیز .

اوکون اولان ہیٹادارہ راپورنی دیکلرک .
ہوراکونک تحویلی ، اسانہ ، ایلکیرنہ قدر مظلوم
برکتنلک فریادی حسنی وریسوردی . فقط
ہورپادک ہتون اعضا اوسقندہ عینت تاثیر یایدینعی
سوبلہ ہمز . اگر اولہ اولسہدی ، اوکون
ہرشیک مناقشہ ایدیلدن قبول ایدیلہکتہ شاہد
اولقلمہز لازمی . ہوہ اولادی . ہیٹادارہ
نامنہ سوبلہ ذات سوزنی ہتیرہترہمز ، برکنج
اعتراض ایتدی . « ہیٹادارہ ہر شینی یایش ،
ہوراسنی دوشہمش ، دایاشن یک اعلایہ . فقط
ہانی حرمتہ ، علمہ ، فکرہ دائر یالکیز برسطراق
سوزی دیکلہ بیکدک ؟ » کینج عقلمیدی ، دکلیدی ؟
مناقشہ اتہندن اول ہر حالہ ہونک ، ذاتا فعال
اولان اوجانی ادارہ سی ایچون دکسہیلہ مملکتک
اک ہیوک علمداملرندن متشکل حرث ہیتی ایچون
براہیاط ماہیتندہ اوملسنی تحنی ایدرز .

اجتماع برآز اوروتولی اولدی . ہجیابوکو
روئتو ، جانیلیغی علامتدی ؟ نشہنی وشوقی
کوسرہیوردی . یوقسہ ہتون ہونرک عکسہ
اولدق اصولسزک وقصد اثریمیدی ؟ . ہوسوک
احتمالی ہیج دوشونک ایتہندمز . یالکیز
اسنی ادارہ ، اوجانی نہی ہوقدر کوزل
دوشہدک ، ہوظراتہ ہونہجیکہ ہوزوم واردی ؟
دیر کی تبریش ایدنرک ذرہ قدر حققری
اولمادفلری سوبلرز . اگر قصہ ، کورکو .

ہویارچہ ہرشاہ اثر . . « متقاض اولامق ایچون
ہرمفکرک ، ہر فکری ہر دقہدہ محافظہ سندہ
طولمہ سی اقتضایا دیرکدہم بقاییتدہ یارادنا ہمشدر .
ہو غریب و ناشنیدہ کم اوتکدر . فقط ہزمدہ
حوصلہ منہ ، سیکیرمز و دماغن ہوقدر غریب تناظرلہ
تحمول ایدہجک قابلیتدہ دکدر . ہجیا نہیایہق . .
ہوجلدن سوکرہ « ہیرک ہوجق ہجری اعتراف
ایدلرہ انصافزانی ایدلش اولور ، » سطرلری
یازان محرک اللہ ایچون اولاسہ ہیلہ ہوسطرلر
حق ایچون ہزہ انصاف ایدہجکی امید ایتک
ایترز .

ہوقدر سنہک حیاتندن صرف نظر یالکیز
ہوسوک کتانی ہیلہ اثبات ایدیلورکہ جلال نوری
ہک ، ہرمفکرک آدمی اولاماز . اتجق ہر فکر ، ہجیاب
ایدی ہر زمان ، اونک مالی اولیلیر . او ، بلکہ
ہرمفکرکدر ، فقط ہیج برآن دوشونہ مشدر . اسلندہ
سوزدہ ہر فکر اوتکدر ، فقط او ، اسلندہ
ہرمفکرک کریسندہد . ہر موضوع حقہدہ
لااقل اون فکری واردد ، ورہنہ کورم اوتجی دہ
قولائیز . « تناقض ، اونک دھندندہ » دینارہ
حق ورمفکرہ برار ، ہوبولدہ آزار صاپ اولدیندن
ہرشیدن اول ، « ہوہ ایجاب ایشدی ایچون »
دینعی اونو نمایہجیز . برانسان ہر ہاشکی برنی
ایچون اک آرز ، اون دللو دوشونہ نورسہ
ہو فکریک ہر ہرندہ نہ درجہ قوت ووضوح
ہوبلہ بیلیر سکر ؟ ہوفکرکک ہانکیسی دیکرندن
دھامین واساسیلدر ، احوالہ ہوکونی فکریہ
نہ قدر زمان دہا ایشا تاملی یز و یز ہوکون اونی ،
اولہ بیلیرن ، اوزدن اوزافلا تاملی ویشقہ ہوال
چالاسنہ نہ یایہجیز ؟ جلال نوری ہک کینش
معلوماتی قارشیندہ برآن ہیلہ غبطہ ایتدیکیزی
سوبلہ مل . ہو اولہ ہر معلوماتک صاحبہ ہومکر
ہوسلٹکدن زیادہ چشیدچشید کتاب ، آلائی آلائی
ادیب و فیلسوف اسملری صایدہ رتمہ یارایور . ہو
کتابلری و بالخاصہ فیلسوفک اسملری اصل لسانہ
سویک قدرتی کوسرتمدکدن سوکرہ ، اونک
« اوریزیتال » اولادینعی برآن دوشونہ بیلیری یز ؟
جلال نوری ہک ہوسنک اسنی « ہزارفن »
لہنہ بکزمہور ، اولر ہم اوجانی ، ہم ساعتی ،
ہم توش ، ہم دولکر ، ہم شاعر اولدقلری
کی ہوہ ہم اجتماعی ، ہم سیاسی ، ہم مورخ ،
ہم ادب و ہمدہم صوک نامندہ ہیوک
بر خلقی اولدی . لکن ہودہ ، ہرشیدن اول
ہیوک بر اوجانی اولان ہزارفن فخری کی حرج
عالم بر معلومہجیدر .

جلال نوری ہک اسنی حالیہ نسبتا دھاسیمی
کوروتیوردی . ہیج اولامزہ توفاندی ، شمدی
ہومہرئی دہ غیب ایتدی . ہوکون واقفا عصریٹک
و ملیتہورلک ادعاسندہ ہونلیور ، فقط اوکا
یاقیشان شی ، اصل ہوننی اولان صرفی ہیشلی ،
باشی قانوقی ، یلی دیوبنی و کوزی سورمہلی